

Provtagningsanvisning ALAT, P- Instruktion - Hälsa- och sjukvård Region Gävleborg

Titel: Provtagningsanvisning ALAT, P-	Dokumentkategori: Instruktion	Omfattning: Hälsa- och sjukvård Region Gävleborg
Dokumentägare: Vårdenhetschef KKTM Norra Hälsingland	Dokumentansvarig: Kvalitetssamordnare KKL	Beslutsinstans: Vårdenhetschef KKTM Norra Hälsingland
Diarienummer: Ej tillämpligt		Datum för översyn: Se giltigt t.o.m.

P - ALAT

Remiss	<p>Beställning via Cosmic eller LabPortalen. Sökväg Cosmic: Kemi → Mage, tarm. Alt. hittas via sökfunktionen.</p> <p>Reservrutin: Pappersremiss (Remiss 1 Bassortiment, Laboriemedicin Region Gävleborg)</p>										
Provtagning	<p>5 mL Li-Heparin, gelrör, mintgrön propp. Minsta blodmängd 0,5 mL (300 µL plasma).</p> <p>Kan tas kapillärt.</p>										
Förvaring/transport	<p>Centrifugera provet inom 4 timmar från provtagningen.</p> <p>Centrifugerat prov hållbart: 3 dygn i rumstemperatur 7 dygn i kyl</p> <p>Vid längre tids förvaring hålls provet av och fryses i -60 - -80°C. Frysta prover skickas fryst.</p>										
Analyserande laboratorium	<p>Enheten för Klinisk kemi och transfusionsmedicin i Gävle, Hudiksvall och Bollnäs.</p>										
Referensintervall	<table> <tr> <td>1–8 år pojkar</td> <td>< 0,29 µkat/L</td> </tr> <tr> <td>1–8 år flickor</td> <td>< 0,39 µkat/L</td> </tr> <tr> <td>9–17 år</td> <td>< 0,51 µkat/L</td> </tr> <tr> <td>K ≥ 18 år</td> <td>< 0,75 µkat/L</td> </tr> <tr> <td>M ≥ 18 år</td> <td>< 1,10 µkat/L</td> </tr> </table>	1–8 år pojkar	< 0,29 µkat/L	1–8 år flickor	< 0,39 µkat/L	9–17 år	< 0,51 µkat/L	K ≥ 18 år	< 0,75 µkat/L	M ≥ 18 år	< 1,10 µkat/L
1–8 år pojkar	< 0,29 µkat/L										
1–8 år flickor	< 0,39 µkat/L										
9–17 år	< 0,51 µkat/L										
K ≥ 18 år	< 0,75 µkat/L										
M ≥ 18 år	< 1,10 µkat/L										
Svarstid	<p>Dagligen</p>										
Ackrediterad	<p>Ja</p>										
Efterbeställning	<p>Kan i undantagsfall efterbeställas inom 4 timmar.</p>										
Patientinformation	<p>Ej tillämpligt</p>										
Biobanksprov	<p>Nej</p>										
Kommentarer/övrig upplysning	<p>Ej tillämpligt</p>										

<p>Medicinsk bakgrund/indikation</p>	<p>Indikation: Vid misstanke på levercellsskada.</p> <p>Stegring av ALAT ses i anslutning till levercellsskador, t ex vid toxiska leverskador och i samband med leveranoxi (kan ses vid svår hjärtsvikt samt lungemboli). I samband med virushepatiter ses ofta värden på 10-100 gånger det normala redan i den preikteriska fasen.</p> <p>ALAT-stegring korrelerar ofta med stegring av ASAT. ALAT-stegringen är ofta större än ASAT-stegringen, men undantag ses vid alkoholöverkonsumtion, vilket till stor del förklaras med en ökad erythrocytomsättning.</p> <p>ALAT, Alanin-aminotransferas, är ett enzym som katalyserar överförandet av en aminogrupp från alanin till pyruvat. Störst ALAT-aktivitet finns i levern, där enzymet huvudsakligen finns i cytoplasman. Vid cellskador i levern svämjar ALAT ut i cirkulationen och serumnivåerna ökar, med en halveringstid på cirka 34,6 timmar.</p>
--------------------------------------	---

Kommunikation och implementering

Dokumentet finns publicerat på samlad sida för provtagningsanvisningar på Samverkanswebben ([Provtagningsanvisningar - Region Gävleborg](#)).

Vid innehållsmässiga ändringar utses också kvalitetssamordnare inom hälso- och sjukvården som extra uppföljare för dokumentet och ansvarar för att uppdateringarna kommuniceras inom berörda verksamhetsområden.

Medverkande och granskare

Dokumentet är framtaget i samarbete med och granskat av metodansvarig och medicinskt ansvarig för metoden.

Senaste revideringar

Datum	Revisionsnr	Ändring
2026-03-27	1	Nytt dokument anpassat utifrån uppdaterad dokumentstyrning, ersätter dok 09-63719 som arkiveras. Uppdatering av medicinsk bakgrund. Mindre redaktionella ändringar utan påverkan på innehåll.